

El compostatge

GUIA D'ACTIVITATS

ABANS DE COMPOSTAR

ACTIVITAT: QUINS RESIDUS COMPOSTAREM?

SÍNTESI

Abans de començar a compostar hem de saber quins residus orgànics es generen a l'escola, on i en quines quantitats. Així podrem planificar millor les accions a l'hora d'implementar la pràctica de compostatge a l'escola i assegurar-nos que tingui èxit. Per a la realització de l'auditoria de residus hem de tenir l'ajuda de part del personal de l'escola: el professorat, el personal de cuina (en cas que n'hi hagi) i el de consergeria o personal encarregat de buidar les papereres i els cubells de les escombraries.

Amb els resultats que obtinguem de l'auditoria podem decidir quins residus són aptes per compostar i quins no. Per exemple, podem optar per començar compostant els residus orgànics de les papereres del pati i deixar per a més endavant els que es generen a la cuina.

OBJECTIUS

- Identificar els residus que es generen a l'escola (o en una zona acotada)
- Quantificar i identificar les diferents tipologies de residus que es generen a l'escola
- Identificar aquells residus orgànics que són aptes per ser compostats
- Conèixer quin sistema intern de gestió de residus hi ha actualment en funcionament a l'escola (si hi ha implantat un sistema de recollida selectiva, quines en són les persones responsables, on s'emmagatzemen els residus, quin destí tenen els residus recollits, etc.). Detectar punts forts i punts dèbils i pensar com es pot millorar
- Localitzar els punts de generació de residus orgànics a l'escola
- Establir un protocol de recollida d'aquests residus
- Implicar els alumnes en el disseny i el dimensionament del projecte de compostatge a l'escola
- Dimensionar el nombre i la tipologia de compostadors que caldrà posar en funcionament a l'escola
- Determinar el lloc més idoni per col·locar-hi el compostador en funció de la quantitat de residus orgànics que generem i de la localització dels punts de generació (vegeu l'apartat "Què cal saber?" per determinar el lloc més òptim)

El compostatge

GUIA D'ACTIVITATS

ABANS DE COMPOSTAR

FITXA TÈCNICA

A QUI S'ADREÇA?

- Cicle mitjà i superior de primària
- Primer cicle de secundària

TEMPORITZACIÓ

- Sessió 1 (50 min). Preparació de l'auditoria
- Sessió 2 (100 min). Realització de l'auditoria
- Sessió 3 (50 min). Anàlisi dels resultats
- Sessió 4 (30 min). Localització dels punts de generació

GRUP. Fins a 30 participants

DOCUMENTACIÓ NECESSÀRIA (descarregar de la pàgina web)

- Fitxa d'anotació de dades

ESPAI. Interior / Exterior

EIXOS DE CAPACITATS/COMPETÈNCIES

Competències bàsiques de l'àmbit de coneixement del medi

- Dimensió tecnologia i vida quotidiana
Competència 9. Utilitzar materials de manera eficient amb coneixements científics i criteris tecnològics, per resoldre situacions quotidianes.
Competència 10. Dissenyar màquines simples i utilitzar aparell de la vida quotidiana de forma segura i eficient.

Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic

- Dimensió comunicació oral

Competències bàsiques de l'àmbit matemàtic

- Dimensió resolució de problemes
- Dimensió raonament i prova

ÀREES/MATÈRIES

- Àmbit de llengües
- Coneixement del medi natural, social i cultural

El compostatge

GUIA D'ACTIVITATS

ABANS DE COMPOSTAR

- Educació per al desenvolupament personal i la ciutadania
- Matemàtiques

MATERIAL NECESSARI

Per a la realització de l'auditoria

- Bosses d'escombraries
- Etiquetes
- Guants de làtex
- Lona o llençol vell gran
- Carpetes
- Fitxa d'anotació de dades (una per bossa que s'examinï)
- Bolígrafs
- Retoladors
- Bàscula
- Farmaciola de primers auxilis (només per si de cas)

DESENVOLUPAMENT PAS A PAS

Aquesta activitat es desenvolupa durant quatre sessions i consisteix en fer una auditoria del residus que es generen a l'escola. L'activitat permet saber la quantitat de matèria orgànica que es genera a l'escola i a quins punts es genera i també si és apte per al compostatge.

Sessió 1.

Preparació de l'auditoria (50 min)

a) Definició de l'àrea d'estudi

1. Auditareu tota l'escola?
2. En cas contrari, quines àrees de l'escola auditareu?
3. Decidiu quantes bosses pesareu i examinareu. (Per a un grup de 30 participants es poden examinar unes 5 bosses.)

b) Recollida prèvia de dades

1. Identifiqueu l'origen dels residus (cuina, aules, patis, hort escolar, menjador, etc.).
2. Identifiqueu el nombre i el tipus de cubells d'escombraries i papereres que hi ha a la zona que examinareu. S'hi fa recollida selectiva de residus?
3. Una altra dada important és esbrinar amb quina freqüència es buiden els cubells i les papereres. Qui és la persona responsable de fer-ho?

El compostatge

GUIA D'ACTIVITATS

ABANS DE COMPOSTAR

Els residus recollits s'emmagatzemen, es buiden i es centralitzen en algun lloc?

c) Preparació de l'auditoria

1. Escolliu la data i el lloc on fareu l'auditoria.
2. Demaneu a les persones responsables que no llencin les bosses que examinareu.
3. Proveïu-vos de tot el material necessari per a l'auditoria: bosses d'escombraries, etiquetes, guants de làtex, lona o llençol gran, carpetes, fitxes d'anotació de dades, bolígrafs, retoladors i una bàscula.

Sessió 2.

Realització de l'auditoria (100 min)

a) Prepareu el lloc on fareu l'auditoria

1. Netegeu l'àrea i escampeu les lones o llençols per no embrutir el terra.
2. Tingueu a mà una farmaciola de primers auxilis, només per si de cas.
3. Col·loqueu tots els materials necessaris per tenir-los a mà.

b) Etiqueteu els residus

1. Pregunteu per l'origen de cada bossa d'escombraries i etiqueteu-la degudament.

c) Peseu les bosses

1. Peseu les bosses una a una i anoteu-ne el pes a la fitxa corresponent.

d) Examineu el contingut de les bosses

1. Decidiu quines bosses voleu obrir i examinar primer.
2. Obriu les bosses i escampeu-ne el contingut sobre el llençol o la lona.
3. Separeu i classifiqueu el continguts per fraccions de residus: paper, vidre, envasos, fracció orgànica i fracció resta.
4. Introduïu cada fracció de residu en una bossa i peseu-la. Anoteu el pes a la fitxa.
5. Quin tipus de residus orgànics heu trobat? Són aptes per afegir a la pila de compost? Recordeu que és preferible no dipositar al compostador els materials greixosos, els formatges, les restes de carn i peix i les restes de menjar cuinades.
6. Un cop examinades totes les bosses, ja les podem llençar.

El compostatge

GUIA D'ACTIVITATS

ABANS DE COMPOSTAR

Sessió 3.

Anàlisi dels resultats (50 min)

a) Analitzeu els resultats

1. Feu servir les fitxes que heu omplert durant l'auditoria, feu gràfics sobre la tipologia de residus que heu trobat i en quines quantitats.
2. Presteu especial atenció als residus orgànics: quin tipus de residus orgànics heu trobat? En quines quantitats? Són aptes per ser compostats?

Sessió 4.

Localització dels punts de generació (30 min)

Gràcies a l'auditoria hem pogut identificar el tipus i la quantitat de residus orgànics que generem a l'escola, si aquests són aptes per ser compostats i on es produeixen.

1. Agafeu el plànol del l'escola (o dibuixeu-lo, si no en teniu).
2. Marqueu-hi els llocs on es generen els residus orgànics.
3. Penseu si en aquests punts es pot establir un sistema de recollida selectiva. Com ho faríeu? Què caldria per fer-ho?

Una opció seria col·locar cubells nous en els punts de generació de residus orgànics per poder recollir els residus aptes per ser compostats. Aquests cubells haurien d'estar senyalitzats amb un cartell o un plafó al costat que indiqui el tipus de residus que s'hi han de dipositar i els emmarqui dins el projecte del compostatge a l'escola.

ADAPTACIÓ A D'ALTRES NIVELLS

Cicle infantil

Es pot realitzar una classificació dels diferents residus que conté una bossa de fracció resta. Per fer-ho, es pot simular una bossa d'escombraries amb molts residus a l'interior. Assegureu-vos que hi hagi els residus corresponents a les 5 fraccions:

- Paper i cartró: retalls de fulls, revistes, diaris, caps de cartró, oueres de cartró
- Vidre: pots i ampolles de vidre
- Envasos lleugers: brics, llaunes, ampolles de plàstic
- Orgànica: una flor, peles de plàtan, de taronja, restes d'una poma

El compostatge

GUIA D'ACTIVITATS

ABANS DE COMPOSTAR

- Resta: bolquers.

A mesura que es vagin traient els residus de la bossa, un a un, els alumnes hauran de dir a quin contenidor cal dipositar-los perquè després es puguin reciclar (blau, verd, groc, marró o gris). D'aquesta manera es fomenta la separació de residus per reciclar-los.

Al cicle inicial de primària

Els alumnes poden realitzar la classificació dels residus que contingui una bossa de fracció resta. Per fer-ho, es pot simular una bossa d'escombraries amb la majoria de residus que poden classificar-se en les 5 fraccions, més algun de deixalleria:

- Paper i cartró: diaris, revistes, fulls, sobres, oueres de cartró, capses, caixes, etc.
- Vidre: pots i ampolles de vidre
- Envasos lleugers: brics, llaunes de refresc, llaunes de conserva, ampolles de plàstic, safates de porexpan, paper d'alumini, taps i xapes metàl·lics, bosses de plàstic
- Orgànica: restes de menjar cuinat, restes de fruita i verdura, closques d'ou i de fruita seca, marro de cafè, bossetes d'infusions
- Resta: bolquers, raspall de dents, plat trencat
- Deixalleria/Punt verd: piles, càpsula de cafè, mòbil vell.

L'activitat consisteix que siguin els mateixos alumnes els que realitzin la classificació dels residus, d'acord amb el model de recollida que tenim implantat al nostre municipi: paper/cartró, vidre, envasos, orgànica i resta. Es pot introduir algun residu que generi algun dubte, com ara les càpsules de cafè, les piles, etc.